

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 K — f
Fél évre . . . 5 K — f
Negyedre . . . 2 K 50 f
Egyes szám ára 20 f

HIRDETÉSEK
díjszabás szerint.

Nyilttér soronként 1 K.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi
hetilapMegjelenik minden
vasárnap.Szerkesztőség és
kiadóhivatal:ZALAEGERSZEG
Széchenyi-tér.

Telefon-szám 76.

Népuralom és diktatura.

Wilson már az elnökválasztás alkalmából több beszédében mint egyedül helyes kormányformát magasztalta a demokratikus. Amerika beavatkozása alkalmából a háboru legfőbb céljául azt jelölte meg, hogy a többi országokban is hasonló viszonyok teremtesse. Eltekintve attól, hogy egy és ugyanazon kormányforma nem illik rá minden országra, föl kell vetnünk azt a kérdést is, hogy olyan államok, amelyekben egyideig egészen demokratikus volt a kormányforma, miért tértek át később más formákra? Továbbá: mi az oka annak, hogy a tiszta népkormányzatokat oly gyakran szinte egy csapásra tisztán abszolutisztikus rendszer váltja föl?

A demokratikus kormányforma a jogok és kötelességek egyenlőségén épül. Az egyesek megközelítően egyenlő gazdasági viszonyait csöndesen feltételezik hozzá.

Kezdetleges állapotoknak ez meg is felel. Változik azonban a helyzet, mihelyt nagyobb számú egyének hatalom és vagyon révén tulnyomó befolyásra jutnak. A dolgoknak ilyen fejlődését látjuk a régi Rómában, a triumvirek és a császárok idején. A szabadszellemeű alkotmány dacára a hatalom egyesek kezében összpontosult, akiknek vagyona a tartományokban nem mindig kifogástalanul szerzett pénzből és birtokból származott. Ezek a gazdagok aztán összeszövetkeztek, gyermekeikből kellett a császároknak összeállítaniok pretoriánus gárdáikat, amelyek aztán kényük-kedvük szerint rendelkeztek a trónnal.

A demokráciákat apostolaiak a türelmességük és békeszeretetük miatt magasztalják. Aki azonban átlapozta a történelmet, arra az eredményre jut, hogy a sovinizmus a demokratikus alkotmányformák közt mindig magasabb hullámokat ver, mint egyebütt. A demokratikus Athén és az arisztokratikus-monarchikus Spárta háborúságait mindig Athén hódítóvágya és az a törekvése okozta, hogy a demokráciát egész Görögországra rákényszerítse. A római köztársaság mindig harciasabb, terjeszkedésre vágyóbb volt, mint a királyok és a későbbi császárok Rómája. Napoleon nagy hódító hadjárata a francia köztársaság sovinizmusából született. A revanche-gondolat szítása,

amely Franciaországnak a világháboruba való belépését okozta, csak egy köztársaságban volt lehetséges.

A demokráciák, bármennyire hadakozzanak az egyesek tulságos hatalma ellen, szorongattatásuk idején sokszor olyan kiváltságos hatalmat adtak mindenkori vezetőiknek, amely fölér egy abszolút uralkodóéval. Mindig az ilyen diktatorok voltak azok, akik adott pillanatban magukhoz ragadták az abszolút hatalmat és gyakorolták minden olyan tekintet nélkül a népre, amely például az alkotmányos monarchiának lényegéhez tartozik. Ez persze mindig a népakarat végrehajtásának örvével történt. Így csinálta Caesar, így Napoleon, így a többiek. Mindig valami külső ok volt az ürügy efféle fordulatra. Először valamely háboru szükségességét igazolták. Valamelyik nép megsértette a nemzet méltóságát, szaporítani kellett a csapatok számát, hogy a sértegetőt meg lehessen büntetni. Az új hadsereget rendben, fegyelemben kellett tartani. Ehhez az államfő különös hatalmára volt szükség. A hatalom megadásával aztán nyitva volt az abszolút uralom utja.

Hogy áll a dolog most már Amerikával, amely önkényesen arbiter mundi-vá tolja föl magát?

Az északamerikai Unió az elképzelhető legkedvezőbb körülmények közt keletkezett. A történelem tanulságaira támaszkodva, egészen könnyen meglehetett valósítani, hogy az egyenlőség, kiváltságos osztályok meglevő jogainak sérelme nélkül, kifejezésre jusson a kormányformában. És a dolgok mégis oda fejlődtek, ahova a régi Rómában.

A tulnyomóan kereskedő és iparos északkeleti, különösen az ujangol államok tulsulyra jutottak. Mikor a tulsulyt a déli államok fél évszázaddal ezelőtt békés versenyben vitássá tették, akkor a rabzolgák felszabadításának ürügyével fegyverhez nyultak és hosszú, véres küzdelmekben szilárdították meg uralmukat. Azóta aránylag csekély számban, de egyenként annál nagyobb vagyonok gyűltek ott össze, amelyek tulajdonosai mögött — hála a pénz erejének — százezrével sorakoznak a gazdasági függésben levők, és ezek aztán úgy választanak, ahogyan kenyéradó gazdáik akarják. A „nagyfejúk“ viszont nagy kapitalisztikus

ringekbe tömörülnek, amelyek segítségével minden más — valóban a népből származó — hatalom felülkerekedését megakadályozzák. Ezek az amerikai pretoriánusok, a tröszt-mágnások kereskedelmi befolyásuk révén gyakorolják a hatalmat. Ők döntenek nemcsak az elnökválasztásnál, hanem az elnök aktsait is ők befolyásolják, ők adják meg politikájának irányait.

Amerika külpolitikájának minden legutóbbi cselekedetét a nagytőke érdekei diktálták: a spanyol háborút, a Panamaköztársaság elszakadását, a világháboruban pedig a semlegesség magyarázatát, végül a beavatkozást. A fegyverkezés folytonos erősödése a „béke megőrzésének“ örve alatt, az állítólagos sérelmeken való felháborodás, most pedig a tőlünk olyan rossz néven vett általános védkötelezettség bevezetésének kérdése: mindezek politikai megnyilvánulásai annak a kapitalisztikus akaratnak, amelynek végrehajtója Wilson. Ami Amerikában még soha meg nem történt, most bekövetkezett. Az elnök katonákkal kísértette magát a kongresszusra. Tehát már testőrgárda is... Aztán elhangzott már néhányszor a diktatura szó is. Wilson a háboru révén, legalább is egyelőre, autokratikus hatalomra jut. A szenátus, a kongresszus még megvannak. De ezeket a testületeket az elnök hivei dominálják és az ellenvélemény itt is olyan felségárulás, mint a régi Rómában. Mig keleti Európában összeomlik egy autokratikus rendszer, azalatt az amerikai kontinensen egy új alakul ki. Mert demokrácia és diktatura benső kölcsönösségi viszonyban vannak. Alkotmányos monarchiákban semmi ok sincs ilyen hirtelen változásokra. Népek és fejedelemnek egyaránt érdeke a békés fejlődés. Fegyverhez csak akkor nyulnak, ha létük védelme megköveteli. Demokratikus államokban a háboru a sovinizmusból sarjad, vagy olyankor tör ki, mikor egyetlen embernek szüksége van rá, hogy utat vágjon vele az egyeduralomhoz.

— Főszolgabíró jelölés. A zalaszentgróti járás th. bizottsági tagjai 1917. évi augusztus hó 5-én Zalászentgróton, a Korona-szálloda nagytermében az üresedésben levő zalaszentgróti főszolgabírói állás betöltése tárgyában értekezletet tartottak, amelyen a zalaszentgróti járás főszolgabírói állására egyhangulag Bottka Andor zalaszentgróti szolgabíró jelölték.

HIREK

— **Hálaadó istentisztelet.** Dicsőségesen uralkodó királyunk, IV. Károly születésnapja alkalmából mult pénteken hálaadó istentisztelet volt a helybeli templomokban. Dél előtt 9 óra-kor a plebánia-templomban, egy negyed 11 órakor az ágostai evangélikus és háromnegyed 11 órakor az izraelita templomban kérték a Mindenhatót, hogy árássa el áldását felséges királyunkra és az egész uralkodó családra. Az istentiszteleteken megjelent a vármegyei, városi, bírósági s pénzügyi tisztikar teljes számban.

— **A téli tűzifa.** Sokan aggódnak a közeledő téli időszakra szükségletű tűzifa beszerzése miatt. Megnyugtathatjuk a közönséget, hogy aggodalma alaptalan, mert a városházán előjegyzik mindenkinek a szükségletét kicsinyben és nagyban és nemsokára meg is kezdik annak ideszállítását. Akinek fára szüksége van, jelentkezzen, előjegyzik s megkapja majd az utalványt a beszerzésre.

— **Kitüntetett negyvennyolcasok.** A nagykanizsai cs. és kir. 48. gyalogezrednél. Legutóbb a következő kitüntetések történtek: Tóth János tartalékos hadnagy a III. osztályú katonai érdemkeresztet kapta a hadiékítménye, Siess Károl tartalékos főhadnagy másodszor részvált vitézségeért a legfelsőbb dicső elismerésben, az első signum laudisszal pedig Steiner Ottó nyugállománybeli őrnagy, Pressler István, dr. Gál (Gerstl) József és dr. Szendefi Árpád tartalékos hadnagyok lettek ezuttal kitüntetve. Mind a hat tisztünk kitüntetésének szalagjára a kardokat is kapta. Nagy ezüst vitézségi érmet adományozott az illetékes parancsnokság Csizmadia Gyula, kis ezüstöt Balázs József szakaszvezetőknek, bronzot Török Sándor tartalékos zászlósoknak és 56 hős zalai bakának, kiknek listáját terünk háborus szüke miatt sajnos nem közölhetjük. A koronás vas, illetve a vas érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján „különösen kötelességtudó szolgálataért“ [1—1] harcosunk.

— **Elismerés.** Az „Országos Haditermék Részvénytársaság minden vármegyében kirendeltséget állított fel, hogy a közigazgatási hatóságokkal karöltve eljárva, a nagy közönségnek lisztel való ellátása biztosítsák. Nagy és nehéz feladatot kell a kirendeltségnek megoldani. Egyrészt a közönség ezerféle igényeit kell kielégíteni, másrészt pedig a termelő érdekeit is kellő méltánylásban kell részesíteni. Nehéz probléma ez mindenképen mert az érdekek ellentétesek. Ami az egyik oldalon előnyös, a másikon hátrányos. Az arany középut megválasztása nehéz, rögös. Ezt a nehéz problémát sikerrel oldotta meg a mi kirendeltségünk vezetője, Sucher József és helyettese Biró Jenő, amiről ékes tanubizonyságot tesz a vármegye alispánjának hozzájuk intézett meleg elismerése. Szól pedig ez a következőképpen: „27440—ni. 1917. Zalavármegye alispánjától. A vármegye közellátása terén kifejtett lelkiismeretes és eredményteljes működéseért köszönetemet fejezem ki és értesítem, hogy ezt a körülményt a Haditermék Részvénytársaság igazgatóságának a hivatalos másolatban idecsatolt értesítésemben szintén tudomására hoztam. Zalaegerszeg, 1917. aug. 10. Alispán szabadságon: Bódy Zoltán sk., Zalavármegye főjegyzője.

— **Állandó választmányi ülést tartanak** folyó augusztus 24-én az 1918. évi háztartási költségvetés összeállítása céljából, — szeptember 3-án d. e. fél 19 órakor pedig az öszi közgyűlésen felveendő ügyek tárgyalása végett.

— **Az új liszt kiörlési aránya.** Az örlési arányról és az új lisztárakról szóló kormányrendelet a legközelebbi napokban fog megjelenni. A Haditermék r. t. utasította az összes malmokat, hogy a búzából 40 százalék kenyérlisztet, 20 százalék tészta- és 20 százalék főzölisztet, továbbá 18 százalék korpát őröljenek ki. Porzásra 2 százalék van számítva.

— **Drágább lett a misézés is.** Az Egyházi Közlönyben olvassuk, hogy a nagy drágaságra való tekintettel, a legtöbb egyházmegyében megyés főpásztorok az által is iparkodtak az alsó papság anyagi helyzetén segíteni, hogy felemelték a szentmise-stipendiumokat, még pedig legtöbb helyen a csendes kis szentmise díját 2 koronára, az énekes szentmise díját a papot illetőleg 4 koronára.

— **Ujságokat a katonáknak.** A zalaegerszegi m. kir. honvédduszárezred azzal a kérelemmel fordul a nagyérdemű közönséghez, hogy a fronton levő vitéz hadiaknak magyar, főként zalai ujságot küldjön. Ez szórakoztatná a hős huszárokat és önérzetüket emelné, vitézségüket fokozná. A lapok a 635. tábori postára lennének küldendőek. A kérelmet melegen ajánljuk t. olvasóközönségünk jóindulatába.

— **Vizbefut.** Horváth Antalné nagykutas lakos f. hó 15-én a zalaegerszegi piacon gyümölcsöt árult. Dél felé kiment egy lovas kocsiján a „Kismalom“-ba, hogy ott lisztet rakjon föl. A nagy szárazságban kocsija egyik kerekének sinvasa az uton leugrott. Így nem tudott tovább hajtani s kérte a molnárt, erősítse meg, amit készségesen meg is tettek. Abban a feltevésben, hogy ha a Zala folyóba bejár a kocsival, a kerék alkatrészei megdagadnak és jobban feszül rajta a sin, belehajtatott a folyóba. A ló azonban addig járt a vízben, amíg egy mélységre bukkant, ott a kocsit felborult, Horváthné alájakerült és megfúlt. Holttestét úgy halászták ki. Mire a segítségül hívott dr. Rösenthal Jenő orvos a helyszínére ért, már nem lehetett életre kelteni.

— **Tűz.** Mult kedden, folyó hó 14-én délután tűzilárma verte fel Nagylengyel községnek egyébként békés nyugalma. Fitos Gáspár gazdálkodónak az udvaron osztagba rakott nagyobb mennyiségű gabonája gyuladt meg. Száraz, szeles idő lévén, a tűz híhetetlen gyorsasággal terjedt, úgy hogy rövid néhány perc alatt egy egész lángtenger keletkezett a községben. A gazdaembereknek tulnyomó része mezei munkával lévén elfoglalva, a tűz oltásáról és terjedésének megakadályozásáról csak későn lehetett gondoskodni. A község házai lángokban állottak, senkinek sem jutott eszébe, hogy a szomszédokból segítséget kérjenek. Így történt, hogy csak éjfél után egy órakor küldtek be Zalaegerszegre tűzoltókat. Innen ment is e y fecskendő több tűzoltóval és két század katonasággal, akiknek hathatós segítségével sikerült a tüzet eloltani. Elégett 13 lakóház melléképületekkel. Takarmány, gabona és sok ételmiszer. A kár jelentékeny. Mivel a körjegyzői székhelyet képező Nagylengyel a tőle mintegy 15 kilométerre eső Zalaegerszeggel sem távirdával, sem telefonnal összekötve nincsen, csak küldönc útján lehetett innen segítséget kérni. Ezt is nagyon későn, pedig ha e két kulturintézményt már létesítették volna, a szenvedett kárnak egy részét meg lehetett volna menteni.

— **Villámcsapás.** Hétfőn, 6-án d. u. 3 órakor borongós, esős idő volt, de dörgés, villámlás nem volt észlelhető. Hirtelen óriási fénynyaláb ragyogott fel, utána harsogó csattanás hallatszott: a villám beleütött dr. Bozay

Jenő kir. ügyész Kiszalud-utcai lakásába. A csillárt tönkretette, a butorokat megrongálta. Szerencsére a lakásban nem tartózkodott senki s így a váratlan villámcsapás komolyabb kárt nem okozott.

— **A vidéki termelők elláthatják a városban lakó osaládjaikat is.** A termésrendelet legutóbbi végrehajtási utasítása megengedi a vidéki termelőknek, hogy a városban lakó családjaik, valamint föl és lemenő hozzátartozóik (anya, nagyatya, illetve gyermek és unoka) részére tarthatnak vissza terményt s ezt mint háztartási szükséglet számíthatják be. Mellékági rokonokat nem szabad ellátni. A termelő a vele nem egy háztartásban élő föl és lemenő hozzátartozóját a terménnyel csak lisztalakban láthatja el.

— **Nagy tűz az ujnépi uradalomban.** Elek Ernő ujnépi uradalomban nagy tűz pusztított tegnap. Az egyik cséplőgépből szikra pattant ki, amely hamarosan ötszázkereszt búzát és ötszáz kereszt árpa és zabszalmát lobbantott lángra. A tűzben elégett a cséplőszekrény is. A kárt ötvenezer koronára becsülik.

Felelős szerkesztő és kiadó: GÜRTLER ISTVÁN.

Kb. 100 szekér marha-trágya
eladó Zalaegerszegen, Botfi-u. 4. sz.

Eladó boroshordók

14 drb használt boroshordó kitűnő állapotban, 298 litertől 845 literig 91 hl. tartalommal eladó Berklesz Sándor Barossligeti főpincérnél, ZALAEGERSEGEN.

1-14

2 középiskolai tanulót

jobb családból az 1917—18. iskolai évre elvállal teljes ellátásra három tagu főtisztviselői család Zalaegerszegen. (3—3) Cim a kiadóban.

Egy adómentes ház

mely áll három szobából és mellékhelyiségekből,

nagy kerttel eladó

a Botfi-utcában. (3—3) Bővebbet a kiadóban.

Szőlősgazdák figyelmébe!

HORDÓK, KÁDAK

vajamint e szakmába vágó cikkek készen és megrendelésre kitűnő minőségben és legolcsóbban kaphatók, javítások szakaszerűen végeztetnek

RISZT SÁNDOR

kádár mester műhelyében

Zalaegerszeg, Ujváros-u. 56.

Értesitem a t. közönséget, hogy a Barta és Füst cégből kiléptem és Nagykanizsán a Központ-szálló épületében (a volt Stern József-féle üzlet-helyiségben) nagyszabású áruházaomat megnyitottam. Óriási választék ruhakelmékben, mosóárúkban, női kabátokban, bluzokban, szőrmékben stb. stb.

(4-0)

Füst József Központ-Nagyáruháza.

Értesítés.

A tisztelt földbirtokos uraknak tudomására adom, hogy

marha-kereskedésemet

önállóan vezetem.

Szolgálatra készen ajánlom magamat. 4-0

Kluger Jenő, marhakereskedő Zalaegerszeg. Telefon-interurban 99. Sürgőnycim: Kluger Zalaegerszeg.

WÄGNER MANÓ

fögimnáziuma és nevelő-intézete RÁKOSPALOTÁN (Budapest mellett)

A nyolc osztályú fögimnázium

osztály és érettségi bizonyítványai államérvényesek. — Lelkiismeretes felügyelet. — Alapos oktatás. — Jó ellátás. — Kiváló tanerők. — Alapvető ismételtanítás. Nagy árnyas kert és játszótér. A tanulók lehetnek bennlakók és félkiosztosok. Kivánságra „ISMERTETŐT“ küld az igazgatóság

RÁKOSPALOTA, (4-5)

Vasuti állomás. Posta. Távirda. Telefon.

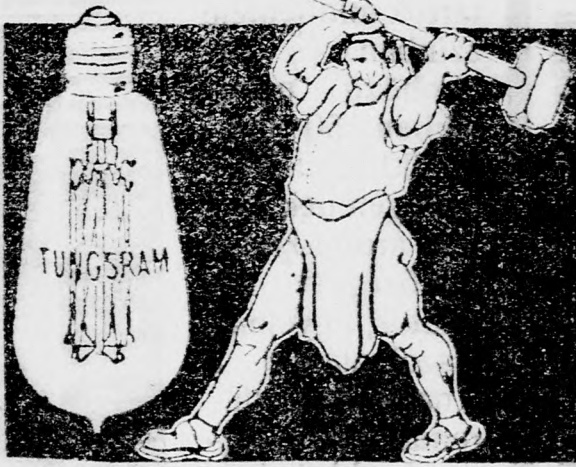
JÓTÁLLÁS a biztos eredményért!

Törvénytelenesen védve! **Reitter Oszkár** nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

Patkánin patkányirtó-szer, (nem mérgező) mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és főleg minden más irtószert.

1 doboz ára 5 K mely körülbelül elegendő 60 patkán kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellekelve. — Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a **PATKÁNIN**-gyár egyedüli elárúsítója, a Torontali Agrárban R.-T. Nagybecskereken. (30-52)

A „Tungstram lámpa“

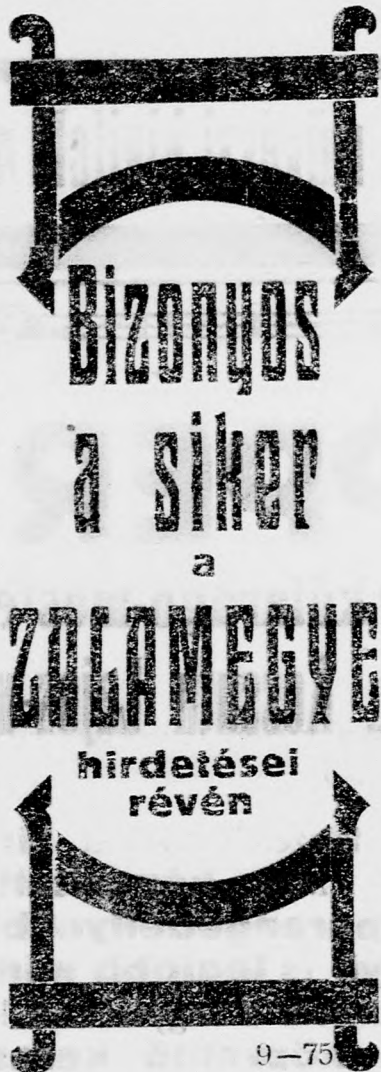
gazdaságos, mert hosszú élettartamu.

Aminőségért a gyár szavatol.

Kérje mindenütt a „Tungstram“ védjeggyel ellátott lámpát. — Gyártja az:

Egyesült Villamossági és Izzólámpa Részv.-Társ. Ujpest, 4.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

9-75

HARMONIKÁT

oda menjen venni, ahová mindenki megy:

WÄGNER

„HANGSZERKIRÁLY“-hoz.

Országzerte elismert elsőrendű magyar hangszerek és beszélőgépek áruháza

BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÜT 15/v.

ÖVÁS!

Ügyeljen a Wagner névre, mert könnyen tévedhet.

- Gyakorló harmonika, erős, csak 10 K
- Ugyancz nagyobb stékban, csak . . . 15 .
- Hogved harmonika, finom, csak . . . 20 .
- Csendőz harmonika 3 váltóval, csak . . . 30 .
- Pancél harmonika, duplafúvós . . . 35 .
- Huszar harmonika, sarkantyúkkal . . . 40 .

- Húzóharmonika, katonai hangú, 3 orgonafúvós . . . 30 K
- Kézi harmonika, duplafúvós orgona 35 .
- Orgonahangú harmonika, erős . . . 40 .
- Zenei harmonika, 200 . . . 50 .
- Bécsi negyszögletes harmonika, finom 60 .
- Kétsoros, háromsoros és kromatikus harmonikák 60 koronától 600 koronáig. Megrendelésnél előleg kuldendő.

Megrendelésnél sziveskedjék lapunkra bivatkozni.

CSAK

5-52

RÁDIUM SÓSBORSZESZT

használjunk test- és egészségápolásra.

- Nagy üveg ára K 6'60
- Közép üveg ára K 3'30
- Kis üveg ára K 1'20

Gyártja:

A Dunántúli Gazd. Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársasága NAGYKANIZSÁN.

„KEGYELET“

Zalaegerszeg legnagyobb sarköraktára.

Kossuth Lajos-utca 23. szám.

SIPOSS DEZSŐ ÜZLETTULAJDONOS.

A védjegy.

A világ **legdrágább,** de egyszersmind **legjobb** szivarkahüvelye:

„MODIANO-CLUBSPECIALITÉ“

Vigyázat: Utánzatok vannak forgalomban! Sodorni való papír ára 20 fillér.

